

Szerkesztőségi iroda:

Főiac, Csulak-féle ház,
 hová a lap szellemi részét
 illető közlemények
 küldendők.

Kindő hivatal:

Pollák Mór könyvnyomdája,
 hová a hirdetések és
 előfizetési pénzek
 bérmentesen intézendők.

NEMERÉ.

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdászati lap.

A háromszéki „Házipar-egylet” és a „sepsi-szentgyörgyi önkényes tűzoltó-egylet” hivatalos közlönye.

Megjelenik ezen lap heten
 kint háromszor:
 szerdán, pénteken
 és vasárnap.

Előfizetési feltételek:
 Helyben házhoz hordva, vagy
 vidékre postán küldve
 Egész évre . . . 6 ft — kr.
 Fél évre . . . 3 ft — kr.
 Negyedévre . . . 1 ft 50 kr.
Hirdetmények díja:
 3 hasábos petit-sorért, vagy
 annak helyéért 6 kr.
 Bélyegdíj külön 30 kr.
 Nyitótér sora 15 kr.

Az egyesült ellenzék.

Mióta országserzte akadtak alapostolai az ugynevezett „egyesült ellenzéknek” s mióta programjukhoz mérten meg nem érdemelt tért kezdenek elfoglalni a politikai életben: azóta nagyon leszűkült a valódi ellenzék erkölcsi és politikai értéke.

Nincs kormánypolitika, mely egy erős, logikai alapokra fektetett ellenzék létjogát tagadná. A létező kormányknak mindig szüksége van oppositiora. Szüksége van ellenzékre saját céljai valószínűsítésért is. S ha nem volna oppositio, magának a kormánynak kellene teremteni azt. Életképes és erős kormány csak úgy állhat fenn, ha előterjesztései minden oldalról megvannak világítva, ha fény- és árnyoldalait tisztán láthatja s a tájékozást nyújthat magának sok esetben oly dolgok felől, melyekről neki talán csak egyoldalú információi lehetnek. Sok esetben s bátran kimondhatjuk, s mindíg szüksége van a kormánynak ellenzékre.

Csakhogyan az ellenzéknek is van egy sarkalatos kelleke s ez az elv. Elvekre, határozott s tisztán körvonalozott elvekre kell építenie minden ellenzéknek actióját, különben létjogát nem érdemel.

Nálunk a különféle ellenzéki árnyalatok között e tekintetben a szélső bal alig érhető kifogás. Elvei szilárdak, határozottak; támadásai bár tulzók, de következetesek. Nézetük túlhaladottak már s ezért kormányképtelenek; mindazáltal opponáló pártnak folyvást megmaradhat.

Mit szófjunkt azonban az ugynevezett „egy sült ellenzék”ről?

Azon párt, mely elvek nélkül, vaktában indult utnak: folyvást a sötétben tapogatózik. Nincs objectum, mely felé törekedve, valaha elérhetné. Merő phantom az, minden lényeg nélkül; egy muló tünemény hus és csont nélkül. Kiált és kiáltása a néma éjbe vesz. Szól

és szavai erőtlenségükben elhalnak. Magasra akar nőni és pulya törpeségében elsenyved. Kormánynak akar ülni és saját magával sincs tisztában. Nagy dolgokat ohajt, reformálni akarja az országot és ha tette kerül a dolog: egymás szemébe néznek s nem tudják, mit cselekedzenek.

Szánalomra méltó, szomorú helyzetbe jutott e párt széles Magyarországon. Elzúllott, elkallódott jobbra balra. Megtépve, elrongyolva, kétségbeesetten áll a közvélemény előtt. Egyik helyen méltó megbotránkozásal, másutt homéri kacajjal fogadják azon üres programbeszédet, a miket az egyesült ellenzék egy-egy elszánt áldozata valahol elkövet. Mintha félne a nyilvánosságtól, zárt ajtó mögött értekez. Senki nyíltan el nem fogadja: kerüli őket a jó lélek messziről. Egyes kerületekben még kísért e rongyos szellem s elsuhan láthatlanul az ördögtojón, — a sáfrány illat elő ideje korán.

Sok helyen összelúcsolt kezekkel rimádkodik életért, kegyelemért. Kér meghaligattatást. Elmondja, hogy ő egy kicsit kormánypárti, egy kicsit konservatív s egy kicsit függetlenségi párti. Elfogadja a fennálló közjogi alapot, de nem egészen, mert hát az ország bajai orvoslást kívánnak. Csak adjanak mandatumot.

Igy sir, így jajgat a habarék párt országserzte s nincs, ki meghaligatná kétségbeesett rimánkodásait. A nemzet elfordul tőle; mert népünknek elv kell.

Megelégtelte már e nemzet a sok üres beszédet Valahára lerántja álarát a sok hಂಬoldogító, kormánybuktató szájhazafiaknak.

Ez az ellenzék ütött tanyát nálunk is. Ez az ellenzék kér helyet, ez könyörög kis mandatumért itt Háromszéken, a hol őseink rég hamvadó porai a hazát egykor becsülettel szolgálták, s józan utódaiknak mintaképekül tűnnek elő ma is.

Ne hitessétek a népet; ne ostromoljátok lelkét ámitó politikákkal! Népiük megveti a gyarló személypolitikát.

Menjetez jobb hazát keresni!

Háromszék kéklő bércei, zöldelő völgyei nem fogadnak be titeket soha!

Itt a szabadság virágai illatoznak. Völgyeinkben szabadságról dalol a madár is. Ne bántsátok ti ezt a józan népet. Ne nyuljatok be a szabadság szentélyébe üres tanaitokkal, léha elvtelenségeitekkel!

Ez a nép nem szereti, ha ámitjátok.

II.

A keleti kérdés.

A bécsi tárgyalásokról Bosznia okkupációja iránt újabb tudósítások nem érkeznek, s ha a porta célja az volt, hogy az okkupáció kezdetét elhallassza néhány nappal, ezt elérte. Philippovics tábornagy megérkezett ugyan csapataihoz, de egyelőre csak szemlélt tart, rendben van-e minden. A berlini szerződés ratifikációja legfeljebb egy hét alatt megtörténik — s akkor ez vétetik az okkupáció jogalapjául.

A múlt napokban folyt tárgyalásokról jelentik még a „Köln. Ztg.”-nak, hogy Andrassy gróf bizonyos jogokat követelt Mitrovicára is, mely most végpontja a Salonichiből észak felé vonuló török vaspályának. A porta azonban strategiai okokból e pontban nem akart engedni. Ellenben a szultán felségjogai s az okkupáció időtartama iránt a megegyezés lehetségesnek mutatkozott.

A berlini szerződés végrehajtása végett kiküldendő bizottságok, illetőleg az ezeknek adandó utasítások ügyében, mint Bécsből jelentik, már javában folynak a tárgyalások a nagyhatalmak között, még pedig oly jó sikerrel, hogy már a legközelebbi napokban befejezhetők is lesznek.

Bosznia és a horvátok. Néhány nappal ezelőtt már volt alkalmunk felhívni a figyelmet amaz igaztásra, mely Horvátországban a boszniai okkupáció alkalmából megindult, s mely falánk étvágygal már előre nyújtogatja karjait, hogy Bosznia egyesíttessék Horvátországgal. A zágrábi politikusok rendszeresen folytatják az igaztást és lapjaik telvék olyformá közleményekkel, melyek sze-

TÁRCA.

Az izlésről.

De gustibus non est disputandum.

Az izlés szorgalom és mesterség által megszerzett azon képesség, melynél fogva az alacsony, méltatlan és élcetlent nem csak érzékljük és kerüljük, hanem általa képesek leszünk a valódi komikust a hamistól és csupán látszólagostól megkülönböztetni. Izlés nélkül a nevelés, kedélyes és komikus iránt való természetes hajlam többnyire nem találja el a helyes irányt. Valamint az izlés erősíti, növeli és honítja érzékünket a nevelés iránt, úgy létezik maga a komikus izlés is. Az is komikus már maga, hogy az igaz, jó és szép iránti érzéket, a legállatiasabb érzék neve, az izlés alá foglalják, mely szónak helye tulajdonképpen a könyv hában van. Épen annyira komikus ez, mint midőn a székegy ember a virág illatát nem „szagolja”, hanem „ízli” (izleli). A „büszkülés” már gyanus illatra vonatkozik.

Az izlés eleinte egészen természetes, vagyis a kedély által kivülről felfogott és tovább képzett benyomás viszhangja, ezért költöttek egy Homer, Ossian, s általában a régiek oly jól; míg napjainkban szabályok szerint költünk s a művészetet az izlés szerint s ezt ismét az előbbivel összehasonlítva itéljük meg, a míg az aethetikus körben forgás élmélyítés el nem kábit.

Akárhány ember van, ki büszkébb izlésére, mint szellemi tehetősége. Az izlés a bon-ton s a bon-tont a magasabb sphaerák emberei kizárólagos sajátjuknak tartják.

A nők már öltözni is izlésesebben tudnak mint mi, sokkal gyorsabban észreveszik, hogy mi áll jól nekik, s ha egy nő annyira leereszkedik, hogy egy férfi öltözetét dicsérje, vagy kifogásolja: az a férfi bizonyosra veheti, miszerint személye nem egészen ellenkezik a hölgy izlésével. A nők

szívesebben is nevetnek mint mi s általában sokkal jobban tudják a komikumot méltányolni, mint sok nagytudományu szellem, kik ezt tekintélyöken alólinak tartják, épen mivel nincs izlésük.

A gyermek izlése romatlanabb mint a felnőtté; ezeknél a szokás és képződés gyakran tönkre teszi az izlést. A mi ritka, vagy külföldi, izlésesebb a honinál már csak e miatt is. Természetesen igen gyakran onnan kapjuk a legdurvább izléstelenséget s úgy vagyunk vele mint az inyenc, a ki a félig rohadt szalonkát, fácskát és osztrigát többre becsüli a fris marhahusnál, csirkénél és csigánál. Az ilyennél helyesebb természetes izlése van gyakran a napzamosnak, ki szalonját és hagymáját, avagy egy tál paszulyt a francia konyha minden delicatesséért nem cserélné el.

Az izlésre a fizikai és erkölcsi élet száz meg száz körülménye mind befolyással van. Változik és idomul az a nemzetiség, társadalmi állás, vérmérsék, kor, helyzet, lelki állapot és sok más tényező szerint. S hogy az enyém és tiéd mily nagy befolyással van arra, kitűnik abból is, hogy a mi kedvesünk, a mi kertünk a legszebb; a költő előtt s a jót verse a legköltőibb, a pap szemében a saját predikációjához hasonlót, Krisztus urunk menyemenetele óta soha egyetlen teológus nem tartott, így van a tanár előadásával, a bíró ítéletével, az orvos recipe-jével, a lapszerkesztő lapjával; s minthogy az is produktum, így van az anya gyermekével.

Hogy a nemzeti izlésről megemlékezzem, csak azt a kérdést vetem fel, hogy: állítja-e valaki hogy a székeylés izlése nemesbedett mióta a székeylés leányok az otthon készült „szótt eszoknyát” bolti (s sajnos a mellett külföldi) ronggyal cserélték fel, mióta a kordován csizma helyett keztyűbőr cipőt hordanak félaraszos sarokkal?

Nem! A hol a fényűzés megelőzi a párhuzamban haladni tartozó műveltséget és vagyonsodást, ott az erkölcsi sülyedés előbb-utóbb jelenkezik, már pedig izlés és erkölcselenség homlok rohan egymásnak.

Az előkelő világnál ismert dolog, hogy a mesterség rég háttérbe szorította a természetet. Ha valami német, francia, vagy angol eredetű, az hogy ne tetszenék, persze hogy szörnyen tetszik, nagyon „gusztiöz.” Ha a „Figaro” még oly gyarló és felületes (egy néhány száma ez évfolyamának mindenkit meggyőzhet arról) élcet szalaszt is el, azt harsányan utána kürtől ez összes magyar sajtó, pedig ha nem a híres „Figaró”-ban jelent volna meg: észre sem veszik. Ha a házhöz fővárosi lap jár, a helyi lap ott marad feke, a hová letették, senki bele sem pillant; a fővárosit ellenben a címtől kezdve utolsó hirdetéséig átanulmányozzák, mert hát így kívánja a „fino m izlés.” S inkább vitakozzál egy vörösörű indiánnal a Wagner Rikárd „jövő zenéje” felett, mintsem megkísértsd az illetőt kapacitálni.

Azt mondják: „az izlés felett nem lehet vitakozni.” Ez leginkább állhat meg, ha a nevelésgeről van szó, mert ezt igen sokan már magában izléstelenségnek tartják, vagy legalább is rossz izlésnek. Innen indulva ki, úgy járunk, mint mikor a „jellelem” és defnialjuk; valamint a „jellemtelenség” is jellelem bizonyos értelmezés szerint: úgy az izléstelenség is vehető izlésnek bizonyos határig. Ezen határ szerintem a bizarrság, különönség. Ehez érve megszünik az izlés, izlés maradni. A felséges, nagyszerű, megható és a szép általánosabb érdeket költ mint a nevelés; innen van, hogy sok komoly gondolkodó a komikumot izléstelenségnek tartja. Így az erősebb izgalmat szükségűl hölgyek előnyt adnak a tragikumnak a komikum felett, inkább látogatják a szomorujátékokat, a mélyebb drámát és operát, mint a színművet, vagy vígjátékokat. A népszínművet és operettet nemcsak lenézik, de meg sem nézik. Minthogy pedig az izlés ennek folytán ezen irányban idomul, utóljára csak a rémdrámák és a „gályarab”-hoz hasonló borzasztó históriák képesek a tulcsigázott idegzetet izgalomba hozni és ennek eredménye azon szomorító jelenség, hogy az ilyen valóban izlésronító, irodalmi termékek gombamódra szaporodnak, ki-